

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 12Co/72/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4216206915
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Pátrovičová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2020:4216206915.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Pátrovičovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Denisy Šaligovej v právnej veci žalobcu: OTP banka Slovensko, a.s. so sídlom Štúrova 5, Bratislava, IČO: 31 318 916, zastúpený: Advokátska kancelária AK Herceg, s.r.o. so sídlom Košická 56, Bratislava, proti žalovanému: E. Y., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom H. XX/XX, S., zastúpený: JUDr. Ondrej Tóth, advokát so sídlom Dunajské nábrežie 14, Komárno, o zaplatenie sumy zmluvného úroku po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru do zaplatenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 5. februára 2020 č. k. 14C/206/2016-178, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok v sume 1.873,73 eura do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a žalobu vo zvyšku z a m i e t a .

V časti trov prvoinštančného konania týkajúceho sa čiastočného zastavenia konania priznáva žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

V časti trov konania týkajúceho sa merita veci priznáva žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol žalobu v časti o zaplatenie zmluvných úrokov vo výške 27,50 % ročne po dlžnej sumy po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru. Žalobcovi priznal nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 73,54 % trov konania a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % trov konania.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že podanou žalobou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť mu sumu 2.645,97 eura s príslušenstvom a náhradu trov konania. Podanú žalobu zdôvodnil tým, že žalovanému poskytol úver vo výške 3.000 eur, ktorý však žalovaný riadne nesplácal Listom zo dňa 19.9.2013 bol preto vyzvaný na uhradenie celej sumy dlhu. Nakoľko žalovaný naďalej nesplácal poskytnutý úver riadne a včas, v zmysle čl. VIII. bod 2 písm. e) zmluvy o úvere bol listom zo dňa 28.10.2013 vyhlásený úver za predčasne splatný a žalovaný bol povinný celý svoj záväzok uhradiť do 10 dní od doručenia vyhlásenia úveru za splatný. Účinnosť vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru nastala ku dňu 11.11.2013. Ku dňu 26.4.2016 vyčíslil svoju pohľadávku voči žalovanému na sumu vo výške 2.645,97 €, ktorá pozostáva z nesplatených istiny vo výške 2.645,97 €, dlžného úroku vo výške 2.243,88 €, dlžného úroku z omeškania vo výške 66,22 € a dlžných poplatkov vo výške 31,76 €. Zároveň si uplatnil na zaplatenie i zmluvný úrok a úrok z omeškania počnúc od 27.4.2016 do zaplatenia ako aj náhradu trov konania.

3. Žalovaný sa k podanej žalobe a jej prílohám vyjadril písomným podaním zo dňa 9.12.2017, doručeným súdu dňa 13.12.2017, ktorým nepoprel skutkové tvrdenia žalobcu ohľadne vzniku zmluvného vzťahu. Mal však za to, že nárok, ktorý je predmetom konania, je nárokom vyplývajúcim zo spotrebiteľského vzťahu. Výpočet dlžnej istiny žalobcom považoval za v rozpore so zákonom, keď žalobca úročil aj úroky. Mal za to, že zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje všetky zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. a), c), i), g) a l) zákona č. 129/2010 Z.z. a mal za to, že úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Nakoľko mu bol poskytnutý úver vo výške 3.000 eur a on titulom úveru už uhradil sumu 2.070,21 eura konštatoval, že jeho dlh voči žalobcovi predstavuje len sumu 929,79 eura, keď priložil potvrdenie o čiastočnej úhrade dlhu dňa 29.9.2016 vo výške 360 eur. Vzniesol námietku premlčania, keď podľa jeho názoru k prvému omeškaniu s úhradou splátky došlo dňa 26.3.2012, najneskôr dňa 23.1.2013, od kedy už žiadne splátky úveru uhrádzané neboli. Uviedol, že lehota veriteľa pre prvé možné uplatnenie nároku začala plynúť dňa 26.5.2012, najneskôr dňa 23.3.2013 a táto v trvaní troch rokov uplynula pred momentom podania žaloby na súd.

4. V priebehu konania vzal žalobca podanú žalobu v časti o zaplatenie sumy 276,12 € spolu so zmluvným úrokom vyčísleným k 26.4.2016 vo výške 28,62 €, úrokom z omeškania vyčísleným k 26.4.2016 vo výške 0,09 €, zmluvným úrokom vo výške 27,50 % ročne zo sumy 276,12 € od 29.9.2016 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 276,12 € od 29.9.2016 do zaplatenia, poplatkami vo výške 0,30 € späť a konanie žiadal v tejto časti zastaviť.

5. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom č.k. 14C/206/2016-100 zo dňa 17.5.2017 tak, že konanie v časti o zaplatenie sumy 276,12 eura spolu so zmluvným úrokom vyčísleným k 26.4.2016 vo výške 28,62 eura, úrokom z omeškania vyčísleným k 26.4.2016 vo výške 0,09 eura, zmluvným úrokom vo výške 27,50 % ročne zo sumy 276,12 eura od 29.9.2016 do zaplatenia, úrokom z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 276,12 eura od 29.9.2016 do zaplatenia, poplatkami vo výške 0,30 eura zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 2.295,97 eura spolu so zmluvným úrokom za obdobie do 12.11.2013 vo výške 402,22 eura, úrokom z omeškania za obdobie do 26.4.2016 vo výške 66,13 eura, úrokom z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 2.645,97 eura od 27.4.2016 do 28.9.2016, úrokom z omeškania vo výške 1 % ročne zo sumy 2.295,97 eura od 29.9.2016 do zaplatenia, poplatkami vo výške 31,46 eura, to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Zároveň vyslovil, že žiadna zo strán sporu nemá právo na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku v časti výroku a zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti týkajúcej sa zmluvných úrokov po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru a v súvisiacej časti výroku o náhrade trov konania podal žalobca včas odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre ako súd odvolací uznesením č.k. 12Co/159/2017-133 zo dňa 19.3.2019 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. S poukazom na uvedené, súd prvej inštancie uviedol, že doplnil dokazovanie a zistil, že žalobca uzatvoril so žalovaným dňa 26.5.2011 zmluvu o rýchlom poistenom spotrebiteľskom úvere pre obyvateľstvo č. 0228 3018 11RSU. Na základe tejto zmluvy žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 3.000 eur, ktorý sa žalovaný zaviazal splácať pravidelnými mesačnými splátkami vo výške 87,18 eura v období od 26.6.2011 do 26.5.2018. Pre riadne neplnenie zmluvných podmienok žalovaným, žalobca žalovaného písomne dňa 19.9.2013 vyzval na zaplatenie záväzku, ktorý bol po lehote splatnosti najneskôr do 4.10.2013. Žalovaný prevzal predmetnú výzvu dňa 24.9.2013. Keďže žalovaný na výzvu nereagoval úhradou splatného záväzku, žalobca listom zo dňa 28.10.2013 žalovanému oznámil, že v zmysle uzavretej zmluvy vyhlasuje predčasnú splatnosť úveru. Dlžnú pohľadávku vyčíslil na sumu vo výške 3.452,69 eura a žalovaného vyzval na zaplatenie tejto sumy do 10 dní od doručenia výzvy. Ako vyplynulo z priloženej kópie doručanky, žalovaný predmetnú výzvu prevzal dňa 31.10.2013. Dlžnú sumu žalovaný v stanovenej lehote neuhradil. Vyhlásenie predčasnej splatnosti úveru nadobudlo účinnosť dňa 11.11.2013, keď pohľadávka žalobcu sa stala v celom rozsahu splatnou. Následne žalovaný dňa 29.9.2016 vložil osobne v pobočke žalobcu vo Veľkom Mederi sumu 350 titulom čiastočnej úhrady dlžnej sumy, ktorá je predmetom tohto konania. Žalovaný je poberateľom invalidného dôchodku, ktorý mu je počnúc od 1.1.2017 vyplácaný vo výške 136,10 eura mesačne. Podľa potvrdenia ošetrojúceho lekára je žalovaný počnúc od 21.3.2017 vážne chorý, opakovane bol operovaný a zlepšenie jeho zdravotného stavu si vyžaduje dlhší čas.

7. Súd prvej inštancie uviedol, že predmetom tohto konania je po zrušení prvoinštančného rozsudku v časti nárok žalobcu na zaplatenie zmluvného úroku po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru titulom

zmluvy o úvere, a to vo výške 27,50 % ročne zo sumy 2.645,97 € od 12.11.2013 do 28.9.2016, vo výške 27,50 % ročne zo sumy 2.295,97 € od 29.9.2016 do zaplataenia.

8. Vec právne posúdil podľa § 497, § 499, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1, 2, § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 1 ods. 2, § 2 písm. a/, b/, d/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľskom úvere.

9. Súd prvej inštancie konštatoval, že podľa čl. I. bod 2 veta prvá až tretia zmluvy o rýchlom poistenom spotrebiteľskom úvere pre obyvateľstvo č. 0228 3018 11 RSU zo dňa 26.5.2011, úver je poskytnutý za pohyblivú úrokovú sadzbu, stanovenú ako súčet základnej sadzby pre spotrebiteľské úvery (ZSSUR3) a prirážky 20,00 % p.a.. Prirážka sa nebude meniť počas celého trvania úverového vzťahu. ZSSUR3 je ku dňu podpísania zmluvy stanovená vo výške 7,50 % p.a., t.j. výsledná úroková sadzba spotrebiteľského úveru ku dňu podpísania zmluvy predstavuje 27,50 % p.a.. Podľa čl. IV. bod 6 zmluvy, ak je dlžník v omeškaní so splatením úveru alebo akejkolvek splátky úveru podľa tejto zmluvy, Banka je oprávnená od nasledujúceho dňa po dni splatnosti až do dňa skutočného zaplataenia splatnej pohľadávky účtovať zo splatnej, ale nesplatennej sumy úveru okrem úroku podľa čl. I. bod 2 tejto zmluvy aj úrok z omeškania vo výške maximálne 8,00 % p.a..

10. Na základe uvedených skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že o nedôvodnosti tohto uplatneného nároku. Poukázal na aplikačnú prax súdov, ktorá sa otázkou priznania úrokov za úver po splatnosti už zaoberala. Najvyšší súd SR vo veci sp. zn. 4Obo 143/1998 uviedol, že dohodnuté úroky z poskytovaných prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver Najvyššieho súdu SR je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. Uvedené rozhodnutie akceptoval i Ústavný súd SR vo veci sp. zn. IV. ÚS 476/2012 z 18.9.2012.

11. Vzhľadom k tomu, pokiaľ žalobca vyhlásil splatnosť zostatku úveru s príslušenstvom k 11.11.2013, týmto svojím jednostranným právnym úkonom zásadne zmenil pôvodne dohodnutý úverový vzťah. Zmluvné úroky a úroky z omeškania síce obe sú príslušenstvom pohľadávky, ale majú odlišné funkcie, keďže zmluvné úroky sú odmenou (cenou) za užívanie istiny a úroky z omeškania predstavujú zákonom stanovenú sankciu za omeškanie s platením istiny, pričom na rozdiel od zmluvných úrokov, ich môže veriteľ požadovať aj keď neboli zmluvne dojednané. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na základnú charakteristiku úverového vzťahu, keď v dôsledku uzatvorenia zmluvy o úvere dochádza u veriteľa k stavu absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne v splátkach vracia, za čo mu prináleží zmluvne dojednaný úrok, ktorý predstavuje cenu peňazí, t. j. odplatu za to, že veriteľ počas trvania zmluvného vzťahu nemá istinu úveru v dispozícii a nemôže s ňou nakladať a produkovať zisk. Tento absentujúci zisk pokrýva veriteľovi práve úrok dojednaný v zmluve, ktorý je splácaný spolu so splátkami úveru. Predčasné zosplatenie úveru predstavuje vo svojej povahe jednostranný sankčný právny inštitút, ktorý umožňuje veriteľovi zmenou záväzku požadovať jednorazové okamžité vrátenie celej požičanej istiny, kým dohodnutý úrok predstavuje cenu, za ktorú veriteľ poskytuje dlžníkovi istinu k dispozícii. Takýto úrok predstavuje kapitalizovanú odplatu za celé obdobie postupného splácania úveru v splátkach. V prípade, ak dôjde k predčasnému alebo k mimoriadnemu zosplateniu úveru na základe jednostranného úkonu veriteľa, v dôsledku ktorého dôjde k zmene pôvodného úverového vzťahu, vznikne (tak, ako sa stalo aj v danej veci u žalobcu) nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru. Uvedené znamená, že veriteľ má právo získať okamžite celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru. Tým veriteľ stráca nárok na úroky za požičané peňažné prostriedky od spotrebiteľa. Pokiaľ si dlžník nesplní svoju povinnosť vrátiť požičané prostriedky, má veriteľ možnosť vymáhať si celú zosplatenú pohľadávku (úver) a dlžník, ktorý nesplní povinnosť vrátiť zosplatenú pohľadávku, sa dostáva do omeškania a je povinný uhradiť veriteľovi aj úrok z omeškania. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam súd prvej inštancie žalobu v časti úroku po zosplatení úveru zamietol.

12. Záverom súd prvej inštancie poukázal i na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Nitre (napr. rozsudok sp. zn. 6Co/122/2018 zo dňa 27.6.2018, sp. zn. 9Co/255/2017 zo dňa 15.3.2018, sp. zn. 9Co/159/2017 zo dňa 10.5.2018, sp. zn. 25Co/527/2015 z 2.12.2015, č.k. 25Co/248/2017-92 zo dňa 30.5.2018).

13. O nároku na náhradu trov prvoinštančného konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 a § 256 ods. 1 CSP tak, že s ohľadom čiastočný úspech oboch strán sporu v prvoinštančnom konaní a pre čiastočné zavinenie oboch strán sporu vo vzťahu k čiastočnému zastaveniu konania, vypočítajúc pomer úspechu a neúspechu strán sporu, priznal žalobcovi ako v spore úspešnejšej strane nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v rozsahu 73,54 % trov konania. Pri výpočte pomeru úspechu a neúspechu vychádzal z hodnoty žalovanej a z hodnoty priznanej istiny žalobcovi.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 396 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi, ako v odvolacom konaní plne úspešnej strane sporu, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške (100 %).

15. Proti uvedenému rozsudku podal odvolanie žalobca, žiadala rozsudok v zamietajúcej časti zmeniť a priznať mu úroky po zosplatnení úveru vo výške 27,50 % ročne zo sumy 2645,97 eura od 12.11.2013 do 28.09.2016 a vo výške 27,50 % ročne zo sumy 2295,97 eura od 29.9.2016 do zaplatenia. Uviedol, že podľa jeho názoru odvolací súd v uznesení 12Co/159/2017 zo dňa 19.3.2019 jednoznačne prezentoval pre súd prvej inštancie záväzný právny názor, v zmysle ktorého žalobcovi patria úroky aj po zosplatnení úveru, a to aj v súbehu s uplatnenými úrokmi z omeškania. Ďalej žalobca uviedol, že zosplatnením úveru síce spotrebiteľovi vzniká povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, avšak táto suma sa naďalej až do vrátenia požičanej sumy nachádza v jeho dispozícii a nedostáva sa späť do dispozície veriteľa, resp. žalobcu. Poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 7Co/304/2016 a sp. zn. 8Co/178/2017, z ktorých vyplýva, že oba úroky - z úveru i z omeškania môžu byť veriteľom požadované vedľa seba bez ohľadu na skutočnosť, či sa jedná alebo nejedná o občianskoprávny vzťah a na uznesenie NS SR sp. zn. 6Cdo 113/2018 zo dňa 30.07.2019, v ktorom sa uvádza, že úrok z omeškania je sankcia za nesplnenie povinnosti riadne splácať úver a bežné úroky majú funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy až do jej zaplatenia.

16. K odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedol, že súd prvej inštancie dospel k správne a právne opodstatnenému záveru o nedôvodnosti žalobcom uplatneného nároku. Dohodnuté úroky patria len do splatnosti dlhu, potom je dlžník v omeškani a musí platiť úroky z omeškania. Inak by dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu v podobe úrokov z úveru ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahu medzi zmluvnými účastníkmi. Poukázal aj na rozhodnutie ÚS SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012 zo dňa 18.09.2012.

17. Odvolací súd vyzval žalobcu, aby vyčíslil zmluvné úroky z úveru, ktoré mal žalovaný zaplatiť v zmysle zmluvy o rýchlom poistenom spotrebiteľskom úvere pre obyvateľstvo uzavretej 26.5.2011 za čas od uzavretia zmluvy, resp. od prvej splátky (26.6.2011) do dňa poslednej splátky 26.5.2018 v prípade riadneho splácania úveru (bez ohľadu na zosplatnenie úveru) a oznámil, akú sumu na úrokoch od uzavretia úverovej zmluvy až doposiaľ žalovaný uhradil.

18. Žalobca zaslal odvolaciemu súdu tabuľku rozpisu splátok od 26.6.2011 do 26.5.2018 s uvedením celkovej sumy istiny a celkovej sumy úroku, ktoré mal žalovaný na základe predmetnej úverovej zmluvy uhradiť pri riadnom splácaní úveru v zmysle zmluvy bez porušenia zmluvných povinností. Zároveň žalobca zaslal aj vyjadrenie k tabuľke rozpisu splátok. Celková výška úroku z úveru predstavovala sumu 3785,92 eura, z ktorej žalobca uhradil sumu 1255,05 eura. Celková výška istiny, ktorú mal žalovaný uhradiť predstavovala sumu 3000 eur, z ktorej žalovaný uhradil sumu 1430,15 eura.

19. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“, v spojení s § 2 ods. 1 CMP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1, § 378 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 CMP), viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie (§ 383 CSP) a po prejednaní veci urobil záver, že nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie ani zrušenie v napadnutom II. a III. výroku o zamietnutí zvyšku žaloby a trovách konania, preto odvolací súd uvedené výroky podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia. Vyhovujúci výrok I. napadnutého rozsudku nadobudol v dôsledku absencie odvolania právoplatnosť.

20. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

21. Predmetom odvolacieho konania bolo len rozhodnutie o zamietnutí zvyšku žaloby. Odvolací súd nepovažoval za správny záver prijatý súdom prvej inštancie, že po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru veriteľovi zaniká nárok na zmluvný úrok. V tomto prípade je zrejmé, že dlh žalovaných sa považuje za splatný až v dôsledku vyhlásenia mimoriadnej splatnosti dlhu (§ 53 ods. 9, § 565 Občianskeho zákonníka) v celom rozsahu bez možnosti ďalšieho splácania v splátkach.

22. V danom prípade žalobca ako veriteľ pristúpil k tomu, že vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru pre nesplnenie čo i len jednej splátky a z toho dôvodu sa dlh považuje za splatný v celom rozsahu. Súd prvej inštancie uzavrel, že s ohľadom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4Obo 143/98 veriteľovi patria zmluvné úroky z poskytnutých úverových prostriedkov v prípade spotrebiteľského vzťahu len do splatnosti dlhu a odo dňa splatnosti dlhu je dlžník v omeškaní, pričom musí platiť už len úroky z omeškania. Odvolací súd sa s týmto záverom nestotožnil. Z obsahu uzavretej zmluvy o úvere totiž nevyplýva, že by si strany sporu - pre prípad vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru - dohodli platenie zmluvných úrokov len do daného dňa mimoriadnej splatnosti. Prijatie záveru, že na ťarchu spotrebiteľa by došlo k jeho dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru a aj úrokov z omeškania a že to zároveň znamená aj značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi zmluvného vzťahu, odvolací súd hodnotil ako neprímerané zvýhodnenie spotrebiteľa v dôsledku porušenia jeho zmluvných povinností, a teda daný záver nemohol považovať za správny. Spotrebiteľ si totiž musí byť vedomý toho, že v prípade porušenia zmluvnej povinnosti splatiť dlh riadne a včas bude môcť byť legálne postihnutý aj úrokmi z omeškania a aj zmluvnými úrokmi až do dňa splatenia celej sumy úveru. Dlžník používa peňažné prostriedky poskytnuté veriteľom aj po lehote splatnosti a z princípu právneho inštitútu zmluvných úrokov vyplýva, že tieto dlžník spláca - ak niet iného dojednanie - až do dňa úplného splatenia dlhu, zatiaľ čo úroky z omeškania nastupujú len v prípade, kedy dlžník úver riadne nespláca a z toho dôvodu sa dostane do omeškania.

23. Právna úprava spotrebiteľských vzťahov vo všeobecnosti nevyklučuje súbežné platenie zmluvne dohodnutých úrokov z úveru a aj platenie úrokov z omeškania, ak sa dlžník dostal do omeškania s platením dlhu v dohodnutej lehote. Nie je teda zrejmé, z čoho - z ktorého zákonného ustanovenia, resp. z ktorého dojednanie v zmluve o úvere vyplýva, že platenie úrokov z omeškania po vyhlásení mimoriadnej splatnosti vylučuje platenie zmluvných úrokov, resp. že platenie zmluvných úrokov sa týka len doby, dokedy sa dlžník dostane do omeškania s platením svojho dlhu. Prijatie záveru, že na ťarchu spotrebiteľa by došlo k jeho dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru a aj úrokov z omeškania a že to zároveň znamená aj značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi zmluvného vzťahu, by znamenalo, že spotrebiteľ by sa v dôsledku evidentného porušenia jeho zmluvných povinností dostal voči veriteľovi do neprímeraného zvýhodnenia, keď po zosplatení dlhu by mal platiť už len úroky z omeškania, ktoré vo väčšine prípadov majú nižšiu sadzbu, než úroky zmluvné. Spotrebiteľ by si mal byť vedomý toho, že pri riadnom splácaní úveru platí len zmluvne dohodnuté úroky, a až v prípade porušenia zmluvnej povinnosti splatiť dlh riadne a včas bude môcť byť legálne postihnutý navyše aj úrokmi z omeškania až do dňa splatenia celej sumy úveru, resp. do dňa, ktorý bol zmluvne dohodnutý. Dlžník totiž používa peňažné prostriedky poskytnuté veriteľom aj po pôvodne dohodnutej lehote splatnosti plnenia v splátkach a z princípu právneho inštitútu zmluvných úrokov vyplýva, že tieto dlžník spláca - ak niet iného dojednanie - až do dňa úplného splatenia dlhu (bez ohľadu na to, či došlo alebo nedošlo k zosplateniu dlhu), zatiaľ čo úroky z omeškania nastupujú (popri zmluvných úrokoch) len v prípade, keď úver riadne nespláca a keď sa z toho dôvodu dostane do omeškania.

24. Úroky dohodnuté pri poskytnutí úveru predstavujú odplatu (odmenu) za užívanie požičanej istiny. Ak by od momentu predčasnej splatnosti úveru už dlžník nebol povinný platiť zmluvné úroky, potom by veriteľovi nebola priznaná odplata (odmena) za poskytnutie zatiaľ nesplatených finančných prostriedkov a dlžník by už neplatil z tohto dôvodu žiadnu sumu ako odmenu za ich využívanie. Občiansky zákonník a ani iný právny predpis neustanovuje, na akú dobu možno pri peňažnej pôžičke dohodnúť úroky.

25. Zatiaľ čo zmluvné úroky sú odmenou za užívanie istiny a závisia od dohody zmluvných strán, úroky z omeškania predstavujú zákonnú sankciu za omeškanie so splatením istiny a na rozdiel od zmluvných úrokov ich môže veriteľ požadovať, aj keď neboli dojednané (§ 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka); pritom vo všeobecnosti platí, že môžu existovať popri sebe.

26. Vychádzajúc z vyššie uvedeného prijal odvolací súd záver, že odvolanie žalobcu v časti nepriznaného zmluvného úroku po vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru je opodstatnené, a preto napadnutý

rozsudok v zamietajúcej časti podľa § 388 CSP zmenil a priznal mu uplatnený nárok na zmluvný úrok od zosplatnenia dlhu do zaplatenia.

27. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojedanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

28. Túto vedomosť však dlžník-spotrebiteľ nemá v prípade dojednania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa.. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

29. Na druhej strane postavenie veriteľa-dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

30. Odvolací súd s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 42/2020 dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

31. Na základe výzvy odvolacieho súdu žalobca predložil splátkový kalendár k predmetnej úverovej zmluve, z ktorého vyplýva, že žalovaný mal v zmysle úverovej zmluvy za dohodnutý čas od 26.5.2011 do 26.5.2018 (termín konečnej splatnosti) zaplatiť úrok z úveru v celkovej výške 3785,92 eura. Zo splátkového kalendára odvolací súd vypočítal, že do dňa zosplatnenia úveru 26.11.2013 mal uhradiť úroky v sume 1912,19 eura a od 27.11.2013 do 26.5.2018 úroky v sume 1873,73 eura. Keď predmetom konania po prvom rozhodnutí súdu prvej inštancie č.k. 14C/206/2016-100 zo dňa 17.5.2017 a uznesením odvolacieho súdu č.k. 12Co/159/2017-133 zo dňa 19.3.2019 zostal zmluvný úrok po zosplatnení úveru, t.j. od 27.11.2013, odvolací súd sa zaoberal iba výpočtom dohodnutého zmluvného úveru od zosplatnenia úveru do konečnej splatnosti úveru stanovenej zmluvou o úveru, t.j. do 26.5.2018. Odvolací súd už nemohol preskúmať nárok na zmluvný úrok do dňa zosplatnenia.

32. Keďže žalobca si uplatnil nárok na zmluvný úrok až do zaplatenia pohľadávky, odvolací súd žalobu v časti zmluvného úroku od 27.5.2018 do zaplatenia ako nedôvodnú zamietol.

33. Odvolací súd v časti trov prvoinštančného konania týkajúceho sa čiastočného zastavenia konania priznal žalovan voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu v zmysle § 256 ods. 1, § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Žalobca tým, že vzal žalobu čiastočne späť z dôvodu nesprávneho výpočtu pri podaní žaloby, procesne zaviniel čiastočné zastavenie konania, a preto žalovanému vznikol nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania.

34. V časti trov konania týkajúceho sa merita veci priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu podľa § 396 ods. 1, 2 CSP, keďže bol v konaní úspešný.

35. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).